

رستاخیز پرشش

■ ضرورت آخرت گرابیی کارگزاران از منظر امام علی (ع)

در ساختار حکومت علوی، دولتمردان باید و بزرگی‌هایی داشته باشند که یکی از آنها آخرت گرابی است. البته معاد باوری به دولتمردان اختصاص ندارد و همه مردم باید قیامت گرا باشند؛ زیرا قیامت باوری در جلوگیری از ناهنجاری‌های اجتماعی نقشی بنیادین دارد و سبب خودسازی است. از این رو، قرآن و معصومان (ع) مردم را به آخرت‌گرایی دعوت کرده‌اند.

امام علی(ع) می‌فرماید: ای مکن عباد که شما این است که مرگ را فورا یاد آورید و از میزان غفلت‌تان بکاهید. آخر چگونه از چیزی غفلت می‌کنید که هرگز از شما غافل نمی‌شود و کسی را امید دارید که هیچ مهلت‌تان نمی‌دهد؟

اندرز گویان‌تان همین مردگان بس، که بی‌آنکه سوار شوند، بردوش دیگران به سوی گورها برده می‌شویند و بی‌آنکه آهنگ فرود آمدن داشته باشند، در گورها فرود می‌آیند. چنانکه گویی هرگز از آبادکنندگان دنیا نبوده‌اند و آخرت پیوسته سرایشان بوده است.

ثمرات معاد باوری

معاد باوری در جلوگیری از ریاست‌طلبی و انحرافات مالی و اداری نقشی بنیادین دارد. از این‌رو آخرت‌گرایی برای دولتمردان از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است؛ زیرا دولتمردان با اموال عمومی و جان مردم ارتباط دارند؛ و هر یک به‌گونه‌ای بر مسند قدرت قرار دارند و قدرت معمولاً انسان‌ها را در معرض لغزش‌ها قرار می‌دهد.

برخی از دولتمردان از حکومت سوء استفاده کرده، به رفاقت و جناح‌بندی‌های سیاسی می‌پردازند. واقعیت این است که خیلی از رقابت‌ها و جناح‌بندی‌های سیاسی برای کسب قدرت

«در روز قیامت، پیشوای ستم پیشه را در حالی که هیچ یاور و مدافعی ندارد، می‌آورند؛ پس به دوزخش می‌افکینند و چنان سنگ آسیمایی گردد تا در قعر دوزخ به زنجیر کشیده شود.»

امام علی(ع) رهبری آخرت‌گرا

امام علی(ع)، به عنوان رهبری آخرت‌گرا، برای ایجاد جامعه‌ای مکتبی و ضابطه‌مند، همه‌مدیران خویش را به آخرت‌گرایی فرامی‌خواند تا از ناهنجاری‌های اجتماعی، مالی و ریاست‌طلبی در حکومت اسلامی جلوگیری شود. آن بزرگوار، پیش از آنکه دولتمردان خود را به قیامت‌گرایی سفارش کنند، خود آخرت‌گرا بود و در گفتار و کردار آخرت‌گرایی‌اش را نمایان می‌ساخت تا برای همه رهبران دیگر الگوباشد. او فرمود: «به خدا سوگند که اگر شب‌ها را بر بستر خا‌های پرگزند سدان به صبح آرم و دست و پایم به غل و زنجیر کشیده‌شود، پستی دلپذیرتر از آن است که در قیامت خدا و رسولش را ملاقات کنم در حالی که به بنده‌ای از بندگانش ستم روا داشته باشم یا از حطام دنیا چیزی به ناحق گرفته باشم. آخر برای این تن خاکی کبه بند بند آن به پوسیدگی می‌شتابد و دوران بس دراز در زیر توده‌های خاک می‌ماند چگونه به ستم بر احدی دست یازم؟»

امام علی(ع) اصحاب و مدیران خود را مخاطب

امام علی(ع): اسباب سفر آماده کنید خدایتان پیام‌رزد که ندای کوچ همواره طنین افکن است. دوران ماندگاری در دنیا را ناچیز بشمارید و با شایسته‌ترین توشه‌ای که در اختیار دارید به آخرت روی آرید. پس وابستگی‌های دنیا را ببرید و به توشه تقوا تکیه کنید

قرار داده فرمود: «اسباب سفر آماده کنید خدایتان پیام‌رزد که ندای کوچ همواره طنین افکن است. دوران ماندگاری در دنیا را ناچیز بشمارید و با شایسته‌ترین توشه‌ای که در اختیار دارید به آخرت روی آرید... و بدانید که مرگ کتون چشم در چشم شما دوخته که گویا هم اکنون چنگال‌هایش را در پوست‌تان فرو برده است... پس وابستگی‌های دنیا را ببرید و به توشه تقوا تکیه کنید.»

صورت می‌گیرد و یکی از آفات نظام‌ها به شمار می‌آیند. امروز در جهان جنایات گسترده‌ای از سوی صاحبان قدرت به وقوع می‌پیوندد. بی‌تردید، اگر انسان لحظه‌ای به یاد قیامت بودند، دست خود را به خون هزاران انسان بی‌گناه آغشته نمی‌ساختند.

امام علی(ع)، درباره کيفر رهبران ستمگر، از رسول خدا(ص) چنین نقل می‌کند: از پیامبر شنیدم که فرمود:

را به بهره‌گیری از دنیا و آخرت فرا خواند و فرمود: «از قیامت غافل نباشند. زیرا آخرت‌گرایی نقش اساسی در میزان موفقیت آنان دارد.» او به نعمان زرقی، فرماندار بحرین، نوشت: «و لا تکن من الغافلین عن امر معادک.» همچنین حضرت خطاب به مالک اشتر فرمود: «بفر خود حاکم نخواهی بود، مگر آنکه همه هدف‌ت روز قیامت و بازگشت به خدا باشد.» نکوهش دنیا از سوی اسام علی(ع) بدان معنا نیست که دنیا ارزش ندارد. اگر دنیا ارزش نداشت، خداوند دنیا را نمی‌آفرید. آنچه مورد نکوهش قرار گرفته، دلبستگی به دنیاست. چنانکه امام علی(ع) نیز به آن تصریح کرده است.

استاد شهید مطهری، در این‌باره، می‌نویسد: «در نهج البلاغه آمده است شخصی خدمت امیرالمؤمنان(ع) آمد و شروع کرد به مذمت از دنیا که دنیا چه قدر بد است؟ این مرد شنیده بود که بزرگان دنیا را مذمت می‌کنند، خیال کرده بود که مقصود از مذمت دنیا واقعیت این جهان است.

نمی‌دانست که آنچه بد است دنیا پرستی است این‌بود که علی(ع) به او فرمود: تو فریب دنیا می‌خوری، دنیا تو را فریب نمی‌دهد، تا آنجا که فرمود: دنیا با کسی که با صداقت رفتار کند، صدیق است و برای کسی که آن را درک کند، مایه عاقبت است. دنیا معبد دوستان خدا،

مصالی فرشتگان خدا، فرودگاه وحی خدا، تجارت‌خانه اولیای خداست.»

رهبران و دولتمردان موفق بدون جذب شدن به دنیا خدمات بزرگی را برای بشریت انجام دادند. خدمات امام راحل گواه درستی این سخن است. **یادآوری آخرت هنگام ثروت اندوزی** یکی از لغزش‌های دولتمردان، سوء استفاده از بیت‌المال است. متأسفانه برخی از دولتمردان، در استفاده از اموال عمومی، قیامت را فراموش کرده و به ثروت اندوزی می‌پردازند. امام علی(ع) مدیران خود را به معاد باوری فرما می‌خواند، تا ناهنجاری‌های مالی در جامعه اسلامی به وجود نیاید. حضرت خطاب به دو تن از دولتمردان خود که در بهره‌گیری از اموال عمومی عدالت را رعایت نکرده بودند، نوشت:

«به من خبر داده‌اند که تو کشت زمین را برداشته؛ آنچه پایت بدان رسیده، برای خود نگاه داشته‌ای و آنچه که در دست بوده خورده‌ای. حساب خود را به من باز بسده و بدان که حسابرسی خدا از حسابرسی مردمان بزرگ‌تر است. چون مجال بیشتر در خیانت به امت به دست افتاد، شتابان حمله کردی و آنچه توانستی از مالی که برای بیهوش‌زدن و پتیمان نهاده بودند، رودی پناه بر خدا، آیا به رستاخیز ایمان نداری و از حساب و پرسش بیم نداری؟»

(کوثر ۲۴)

سیره حکومتی امام زمان (عج)

رسول رضوی

دوران پس از ظهور حضرت مهدی (عج) بدون شک، والاترین و شکوفاترین و ارجمندترین، فصل تاریخ انسانیت است. آن دوران، دورانی است که وعده‌های خداوند درباره خلافت مومنان، امامت مستضعفان و وارث صالحان، عملی می‌شود و جهان با قدرت الهی آخرین پرچمدار عدالت و توحید، صحنه شکوهمندترین جلوه‌های عبادت پروردگار می‌شود. در احادیث مختلف، گوشه‌هایی از عظمت آن دوران به تصویر کشیده شده است. ما، با استفاده از این احادیث، برخی از کارهایی را که امام زمان (عج) برای ایجاد جامعه‌ای کامل و ایده‌آل، انجام می‌دهند، اشاره می‌کنیم.

حاکمیت اسلام در سراسر هستی

امام باقر(ع) در تفسیر آیه **وَ قَاتِلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَ يَكُونَ الدِّينُ كُلَّهُ لِلَّهِ** می‌فرماید: تاویل این آیه، هنوز نیامده است. پس زمانی که تاویل آن فرارسد، مشرکان کشته می‌شوند، مگر موجد شوند و شرکی باقی نماند. و در حدیث دیگری می‌فرماید: با مشرکان جنگ می‌کنند تا اینکه موجد شوند و شرکی برای خدا قرار ندهند. چنان (امینتی حاصل) می‌شود که پیروز کنه‌سال، از مشرق به مغرب می‌رود، بدون آن که کسی جلوی او را بگیرد.

احیای قرآن و معارف قرآنی

امیرالمؤمنین(ع) با اشاره به قیام حضرت مهدی (عج) می‌فرماید: گویا شیعیان ما اهل بیت(ع) را می‌بینند که در مسجد کوفه گرد آمده و خیمه‌هایی برافراشته‌اند و در آنها قرآن را آنچنان که نازل شده است، به مردم یاد می‌دهند.

گسترش عدالت و رفع ستم

پیامبر(ص) می‌فرماید: قیامت بر پانی‌شود، مگر این که مردی از اهل بیت من که اسمش شبیه اسم من است، حاکم شود و زمین را بر او عدل و قسط کند، همان گونه که بر او ظلم و جور شده بود.

مشکات

خانه را گم نکنیم
■ چهار دستور پیرامون تقوا

ابو ایوب انصاری روایت کرده است که، شنیدم پیامبر(ص) می‌فرمود: لباس و حله اطاعت الهی در بر کنید و جامه مخالفت با هوای نفس را بر جان‌تان بیوشانید. پس آخرت را از آن خویش کنید و سعی‌تان را برای جایگاه ابدی خودتان قرار دهید. بدانید که شما به‌زودی کوچ می‌کنید و به سوی خدا می‌روید. در آن روز چیزی جز عمل صالحی که از پیش فرستاده‌اید یا ثوابی که پس‌انداز کرده‌اید؛ بی‌نیازتان نمی‌کند؛ چرا که شما بر آنچه از پیش فرستاده‌اید، وارد می‌شوید و برابر اعمالی که مقدم داشته‌اید پاداش یا کیفر داده می‌شوید.

در این حدیث نخست چهار دستور اسلامی مطرح شده و سپس درباره کوتاهی عمر دنیا بحث می‌شود، این چهار دستور عبارت‌اند از :

۱- حله و لباس‌ترین‌کننده اطاعت الهی بر تن کنید.

۲- جامه مخالفت با هوای نفس بیوشید.

۳- آخرت را برای خودتان نگه دارید.

۴- سعی شما برای امتی اصلی‌تان باشد.

اطاعت، لباس زینتی

در اینجا، جمله‌ای است که باید بسیار به آن توجه کرد. می‌فرماید: اطاعت، لباس زینتی برای انسان است و چهره انسان را زیبا می‌کند. جامعه‌ای که در آن فرمان خدا به کار رود، جامعه‌ای زیباست. جامعه بی‌خدا، جامعه‌ای است که به هر طرف آن نگاه کنی زشتی و پلشتی در آن موج می‌زند. اگر آخرتی هم در کار نبود -که حتما هست- انسان برای همین زندگی دنیایی لازم بود از خدا فرمان ببرد، زیرا گردن‌نهادن به فرمان الهی، به انسان شخصیت می‌دهد و او را گرمی می‌گرداند. انسانی را تصور کنید که زبان، چشم و خلاصه تمام اعضایش، لجام گسیخته و بی‌قید و بند است و هر خلاقی را انجام می‌دهد. چنین انسان آلوده‌ای را با انسانی مقایسه کنید که از زبان، چشم، قلب و تمام اعضا و جوارحش مواظبت می‌کند؛ شما فطر تا به این انسان مهذب و پاکیزه علاقه مند می‌شوید و از اولی تنفر دارید. اولی لباس اطاعت الهی را از تنش به در آورده و فاسق شده است. «فسق» در لغت به معنای خروج الثیاب عن الثَمَرَة است؛ یعنی، هسته از خرما بیرون بیاید که چنین هسته‌ای لخت و برهنه است. انسان فاسق نیز چنین است، اما انسان پاک و مطیع فرمان خدا، پوشش زیبای اطاعت الهی را بر تن دارد.

کوتاهی عمر دنیا

حضرت علی(ص) درباره کوتاهی عمر دنیا بیان می‌کنند: «بدانید که به زودی کوچ می‌کنید و به سوی خدا می‌روید. سرمه‌ای‌ای که به حال شما در آنجا مفید باشد، عمل صالح است و چیزی جز آنچه از قبل فرستاده‌اید، در اختیار شما نخواهد بود.»

در بسیاری از روایات افراد به مسافرانی تشبیه شده‌اند که دنیا منزل‌گاه موقتی آنان است و مقصد نهایی‌شان آخرت است مسافری که اختیارش دست خودش نیست، او را آورده‌اند و سرانجام نیز می‌برند. انسان در منزل‌گاه، وسایلی تهیه می‌کند و آماده حرکت می‌شود. سفرهای سابق با سفرهای امروزی خیلی فرق داشت. وقتی می‌خواستند از شهری به شهر دیگر بروند فاصله بین دو شهر را تقسیم می‌کردند، به آن مقداری که مسافر بتواند در مدت روز بپیماید و در هر جایی منزلی می‌ساختند. بنابراین تعبیر می‌کردند که مثلا مسافت از قم تا تهران سه منزل است؛ یعنی، صبح که حرکت می‌کنیم شب به جایی می‌رسیم و توقف می‌کنیم. البته خوابیدن شب برای مقاصدی مثل: استراحت، ایمنی از خطر سارقان و حیوانات وحشی بود. آب انباری بود که‌از آن برای بین راه آب بر می‌داشتند و مرکب را آماده می‌ساختند، کسی که به این منزل بین راه می‌آمد آن را خانه همیشگی فرض نمی‌کرد. حال اگر واقعاً پیش‌مانش ما درباره دنیا همین باشد که دنیا را بقا نیست و باید سرانجام به منزل اصلی کوچ کنیم، وضع‌مان فرق می‌کند و متحول می‌شویم.

حیات واقعی

حیات واقعی برای آنجاست، در قرآن می‌خوانیم: «این زندگی دنیا، چیزی جز سرگرمی و بازی نیست؛ و زندگی واقعی سرای آخرت است اگر می‌دانستند.» اگر چنین نگرشی داشته باشیم دیگر برای یک قطعه زمین، مقام و... دعوا نمی‌کنیم. تازه منزل‌گاه‌های بین راهی قدیم با دنیا فرق دارد، چون آنها می‌دانستند وقتی سر شب به منزل رسیدند تا صبح هستند و بعد حرکت می‌کنند، اما چه کسی تضمین کرده که در دنیا تا صبح هست یا تا ظهر زنده است.

آنچه در روایت تصریح شده‌ایا است که، در آن دنیا چیزی که به درد آدمی بخورد، نیست مگر دو چیز؛ اعمال صالحی که از پیش می‌فرستد و ثواب و نیکی‌وی که برای خود فراهم کرده است. ممکن است فرق بین این دو، در این باشد که اعمال صالح مال خود انسان و حسن ثواب تفضل الهی است؛ یعنی، کاری می‌کند که مشمول تفضلات الهی شود، اگر چه عمل صالحی هم نداشته باشد؛ اما آن گونه باشد که به سبب حسن نیتش، مشمول ثواب الهی شود یا اینکه دیگران برای او ثواب، هدیه بفرستند.

به هر حال، مشکل بزرگ انسان‌ها در این دنیا، در نکر کردن واقعیت هاست و چقدر جالب است جمله امیرالمومنین(ع) که می‌فرماید: «رَجِمَ اللهُ أُمَّرَةَ عِلْمٍ مِنْ آيِنٍ وَ فِي آيِنٍ وَ آيِلِي آيِنٍ.» تمام زندگانی دنیا در این سه جمله نهفته است: از کجا آمده‌ایم، در کجا هستیم و به کجا می‌رویم؟ بدین معنا که هر کس این سه نکته را بداند مشمول رحمت الهی می‌شود.

اشاره به آن حدیث معروف است: آمده که حضرت علی(ع) پشت دروازه کوفه آمد و با مردگان صحبت کرد و فرمود: «أَمَا لَأُوذُنُ لَهْمٍ فِي الْكَلَامِ لِأَخِيْرٍ وَ كَمَ أَنْ خَبِرَ السَّرَادَ الثَّقَوِي؛ اگر به این مردگان اجازه بدهند که با شما تماس بگیرند، هر آینه به شما خبر می‌دهند که (این سفر زاد و توشه می‌خواهد) هیچ چیزی بهتر از عمل صالح و تقوا نیست.»

انسان باید این مسئله را، نقد به خودش تلقین کند تا کاملا متوجه شود و آن را باور کند.(تبیان)